

Plan van Aanpak 2025

Stichting Moestuin de Haar

Versie 2 december 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Natuur, Milieu en Duurzaamheid.....	5
2. Cultuur en Historie	9
3. Mens, Zorg en Maatschappij.....	10
4. Financiering 2025	11
5. Realisatie projecten 2024	12
<i>Kwaliteitsonderwijs – SDG 4.....</i>	<i>12</i>
<i>Waardig werk en economische groei – SDG 8</i>	<i>12</i>
<i>Industrie, Innovatie en Infrastructuur – SDG 9.....</i>	<i>12</i>
<i>Duurzame steden en gemeenschappen – SDG 11.....</i>	<i>13</i>
<i>Verantwoorde consumptie en productie – SDG 12</i>	<i>14</i>
<i>Leven op het land – SDG 15.....</i>	<i>14</i>
<i>Partnerschappen om doelstellingen te bereiken – SDG 17</i>	<i>14</i>

Voorwoord

Als eerste leest u over de plannen van 2025 in drie hoofdstukken volgens de indeling van de SDG's, de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties die we sinds 2023 hanteren in onze registratie bij de Social Handprint, voorheen MAEX Naast plannen om de tuin een stap verder te helpen kijken we dan ook naar de bijdrage aan de SDG's. Dan volgt een hoofdstuk met de financiële invulling van de plannen, passend bij de plannen. Afsluitend volgt het hoofdstuk waarin is beschreven wat we gerealiseerd hebben in 2024. Niet onbelangrijk want dat heeft behoorlijk wat energie van ons allen gevraagd.

Met de groei van de afgelopen jaren heeft Moestuin de Haar nu een sterke basis. Dat geeft ruimte in het hoofd en op de tuin voor meer dan teelt alleen.

Het jaar 2024 was het eerste lustrumjaar van Moestuin de Haar. Het was ook een jaar waarin de laatste grote projecten zijn gerealiseerd. Financiële afwikkeling volgt voor een deel nog in 2025. We willen dan ook niet onvermeld laten dat diverse fondsen, stichtingen en andere subsidiemogelijkheden in de afgelopen jaren hebben gezorgd dat Moestuin de Haar dit heeft bereikt.

Het mooie is dat we op diverse niveaus bijdragen hebben mogen ontvangen, regionaal, landelijk en Europees.

We hopen u enthousiast te krijgen voor onze plannen,

André van Dijk

Rob van Uden

Annabelle van Roosmalen

Ed Hofstra

Henk Klein Gunnewiek

Het bestuur van Stichting Moestuin de Haar

Moestuin de Haar heeft in de afgelopen jaren voor de uitvoering van de plannen van aanpak een financiële bijdrage ontvangen vanuit de regio, landelijk en uit Europa. Hieronder kunt u zien wie ons gesteund hebben in de realisatie van de plannen.

Regionale steun aan Moestuin de Haar

Landelijke steun aan Moestuin de Haar

Europese steun aan Moestuin de Haar

Naast de ontvangen steun vanuit Leader POP3 Weidse Veenweiden heeft Moestuin de Haar daar ook de Leader Periodeprijs gewonnen voor de periode 2016-2022. De Europese Leader subsidie was een samenwerkingsverband met de Provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht

1. Natuur, Milieu en Duurzaamheid

Verbeteren en verfraaien van de entree

De tuinders willen de entree aantrekkelijker, overzichtelijker en praktischer maken. Bij het maken van de plannen komt er vast nog een ander idee bij. Kortom, een project wat in samenwerking met de tuinders wordt gerealiseerd. Het gaat in ieder geval om:

- Het vernieuwen van het informatiebord Het huidige bord was een tijdelijke oplossing. Een nieuw bord moet permanent zijn en aansluiten bij de inrichtingsstijl van de moestuin,
- Een duidelijke permanente plattegrond naast het oogstbord,
- Een praktisch en aantrekkelijk rek voor folders, Een vlag of andere aanduiding dat de moestuin open is voor bezoek.
- De palletbakken die in 2024 aangeschaft zijn vullen met kruiden die van schaduw houden. Deze worden aan de linkerkant in de schaduw geplaatst.
- Een vlag of vaandel van de tuin. Die is dan te gebruiken op de oogstdagen zodat ook overige bezoekers weten dat de tuin open en te bezoeken is. Maar dit moet dan mogelijk zijn op een zeer makkelijke manier. Want elke dag de vlag hijsen en strijken is geen natuurlijke tuindersactiviteit.
- Het duidelijk markeren van de ingang van de bloementuin.
- Uitbreiden van de halfopen verharding die voor de aanvoer van goederen en als parkeergelegenheid van de tuinders is aangebracht. In de praktijk blijkt wat eerder aangelegd is te smal en wordt er regelmatig naast gereden waardoor modderige gaten ontstaan.
- Oplossing ontwerpen voor wateroverlast. In de tijden van veel regen gebleken dat bij de entree van de tuin wateroverlast als eerste merkbaar is, omdat het een van de laagste plekken is. Dit is gebleken uit de registratie die in 2024 is gedaan. Hier een aanpak voor maken en uitvoeren past goed samen met de bovenstaande plannen voor de entree.

Definitieve tractorstalling

Eind 2024 is er een kleine tractor aangeschaft. Dat vraagt dan ook om een opslag, die is nu tijdelijk georganiseerd maar in 2025 dient hier een definitieve oplossing voor te komen. Er zijn denkrichtingen maar nog geen definitieve oplossing, daarom is het wel goed om een bedrag hiervoor te reserveren.

Integreren Muurkas

Verfraaien van de muurkas, zowel binnen als buiten. De prachtige kas, die met geld van fondsen en donateurs is geplaatst, staat er vooral nog als een los element. In 2025 is er ruimte om de muurkas verder aan te kleden en te integreren in de moestuin. Zitbankjes buiten en praktische aankleding binnen in het ontvangstgedeelte zijn de eerste concrete doelen.

Een andere wijze van integreren van de muurkas is het opstarten van meer eigen opkweek. In 2024 zijn er eb- en vloedtafels en Deense karren gekocht. De inzet ervan was nog beperkt door het oplevermoment van de muurkas. Voor 2025 is de muurkas voor de opkweek volledig in te zetten. Inkoop van plantgoed blijft nodig maar gaat afnemen in 2025. Dat maakt ook dat de plek voor het afharden van het plantgoed, nu bij de container met opslag, gaat verhuizen naar een plek dicht bij de muurkas. De eigen opkweek kan dan vanuit de muurkas buiten afharden en vervolgens de teeltbedden in. Verdere uitwerking volgt in 2025 als onderdeel van het uitwerken van de inrichting van de noordzijde van de moestuin.

Schoon gereedschap

In de eerste vijf jaar van ons bestaan hebben we groei doorgemaakt op vele fronten. Zo ook de hoeveelheid elektrisch en mechanische gereedschap. Het schoonhouden daarvan vraagt om meer dan alleen een borstel en wat water. Wij werken in kleigrond en daarom willen we dit jaar een hogedrukreiniger aanschaffen om de grondresten te verwijderen zodat het gereedschap grondig en makkelijker schoon te maken is. Bovenstaande plannen dragen bij aan SDG 9

Markering teeltbedden en teeltvakken

In het volgende seizoen willen we meer uniformiteit in de aanwezige oogstvlagen aan te brengen, voor de zichtbaarheid bijvoorbeeld in het rood. Dit is fijn om te hebben maar alleen als er tijd voor is. Stevig, duurzaam en eenduidig zijn de sleutelwoorden voor de nieuwe oogstvlagen.

In 2024 zijn er bordjes aangeschaft voor het markeren van de teeltvakken. Per teeltvak is er een bordje op de hoek geplaatst. Nu ervaren we dat niet vanaf alle kanten dat goed zichtbaar is. Voor de teeltvakken B en F willen we een extra bordje aanschaffen in 2025 zodat vanaf beide graspaden de markering zichtbaar is.

Eind 2024 is de oplossing gevonden in overleg met iemand met verstand van Kadastrale metingen. Op de hoeken van de middentuin komen metalen buizen te staan.

Om de teeltvakken weer van de juiste hoekmarkeringen te voorzien kan er een paal in de buizen gezet worden en is vanuit de vier palen de gehele tuin weer goed te markeren. Uiteraard wel met de uitleg over hoe te meten en welke afstanden die we na plaatsing verstrekt krijgen.

Vrijwilliger voor één dag

De NL-Doet is een activiteit waar we als Moestuin de Haar elk jaar al aan deelnemen om zo mensen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. Daarbij was ook al een keer een bedrijf dat met 10 mensen kwam helpen.

Zo zijn er in de tweede helft al vaker bedrijven of organisaties die contact hebben gezocht. Wat we merken is dat bij bedrijven steeds vaker de medewerkers de ruimte krijgen om, of zelfs met enige verplichting, ergens een dag als vrijwilliger aan de slag te gaan.

Moestuin de Haar wil daar zeker de ruimte voor blijven bieden en zo in overleg vaststellen wat er gedaan kan worden en met hoeveel mensen om zo de mogelijkheden voor beide partijen zo goed mogelijk in te vullen. Met een eerste aanzet van drie organisaties zijn we succesvol gestart

Bovenstaande plannen dragen bij aan SDG 11

Klimaat adaptieve maatregelen

In 2023 zijn de eerste voorzichtige stappen gezet om te zien op welke wijze we als moestuin maatregelen moeten en kunnen nemen. Dat gaat zijn vervolg krijgen.

Op welke wijze Moestuin de Haar dit kan gaan ondervangen is nog niet duidelijk er zijn meerdere mogelijkheden in beeld aan het komen, dat het om een investering gaat vragen is helaas al wel duidelijk. We reserveren daarom wel budget op de begroting. In het verfraaien en verbeteren van de entree en het inrichten van de noordzijde van de moestuin worden gelijk de mogelijkheden voor klimaat adaptieve maatregelen meegenomen.

Bovenstaande plan draagt bij aan SDG 13

Vernieuwing aanwezige middelen

We hebben we tot op heden gebruik gemaakt van pvc-buizen om netten overheen te spannen. De prijs en het verwachte gebruiksgemak van de pvc-buizen waren een overweging tot aanschaf. Na langere tijd gebruik zien we toch dat het niet ideaal is, vooral de stevigheid en dus het 'ophouden' van de netten wordt minder. Naar een vervangende oplossing gaat gezocht worden.

Noordzijde Moestuin de Haar

Oktober 2024 is in samenwerking met de Tuinders gestart om te kijken naar de inrichting van de noordzijde van Moestuin de Haar. Er is eind 2024 een vlekkenplan voor de vakken N1, N2 en N3 (zo benoemd in het oorspronkelijke Schetsadvies) waarin productie, biodiversiteit en speelse cultuurhistorie en educatie worden opgenomen. Voor deze drie soorten vlekken komt dan een overzicht van mogelijke invulling van die vlekken. Als er al concrete invulling is die gewenst is volgt er een detailplan voor de uitwerking en volgt de realisatie.

Paddenpoel

Voor biodiversiteit is al wel vastgesteld dat we graag een paddenpoel willen. Die gaat de moestuin in twee richtingen helpen. Het opvangen van water en het verminderen van de slakken. Want de kikkers en padden eten de slakken weer op en daarbij is er minder vraat aan de teelt door slakken. Of die aangelegd mag worden is dan weer af te stemmen met Natuurmonumenten (eigenaar van de grond) en de Gemeente Utrecht (graven in grond met mogelijk historische zaken).

Bodemonderzoek

Bij de start van de tuin is er een bodemanalyse uitgevoerd. We zouden dit graag nogmaals herhalen om zo te zien hoe de bodem zich in 5 jaar ontwikkeld heeft, in samenstelling maar ook in bodemleven. Is alles in orde voor de teelt of zijn er mogelijk zaken waar we wat aan moeten doen?

Bovenstaande plannen dragen bij aan SDG 15

2. Cultuur en Historie

Werkgroep Cultuurhistorie

We willen graag een werkgroep Cultuurhistorie zodat we met hen kunnen onderzoeken hoe we meer aandacht kunnen besteden aan dit onderwerp op de moestuin. Hopelijk zijn er (nieuwe) vrijwilligers die hier mee aan de slag willen, dat is de vraag in 2025. We hopen van wel en willen dan kijken met hen wat we nog meer op de moestuin kunnen bieden. Het mede realiseren van de zelfrondeleiding, zeker op de inhoud, is een van de vragen die we aan de werkgroep willen stellen.

Zelfrondeleiding

De zelfrondeleiding afronden en uitbreiden met QR-codes is in 2024 niet gerealiseerd. Dit project schuift door naar 2025. Met medewerking van de te starten werkgroep Cultuurhistorie hopen we het in 2025 wel te realiseren.

Bezoek vanuit het kasteel

Met kasteel de Haar zijn we aan het onderzoeken hoe in 2025 in samenwerking de historische tuinpoort open kan om zo ook de moestuin open te stellen tijdens de Parkrondeleidingen van het kasteel.

Vrijwilligers van het kasteel leiden dan de groepen rond op de tuin met verhalen van het verleden en het heden.

Bovenstaande plannen dragen bij aan SDG 11

3. Mens, Zorg en Maatschappij

Schaduwdoek Midentuin

De tuinders gebruiken losse parasols bij schoolbezoek op warme dagen maar die zijn verre van handig. Ze waaien om, geven eigenlijk te weinig schaduw. Om ook hier een verbetering door te voeren willen we graag een groot schaduwdoek aanbrengen bij de picknickbanken. Zo kunnen leerlingen en bezoekers beschermd aan de slag en genieten van de moestuin.

Herkenbare teelt

Op Moestuin de Haar hebben we ook een aantal bijzondere gewassen groeien. De vergeten groenten bijvoorbeeld maar ook groente die vroeger op het kasteel werd gegeten. Om daar de aandacht op te vestigen bij bezoekers en oogsters willen we beginnen met een vijftal te plaatsen bordjes bij het bed waarin deze gewassen staan. Als voorbeeld en ter inspiratie een bordje wat op een andere tuin is gefotografeerd. Bovenstaande plannen dragen bij aan SDG 4

Vergroten aantal Vrienden en Partners

De plannen die er zijn vragen om financiële middelen. Voor een deel is daar via fondsenwerving aan te komen. Maar we komen met Moestuin de Haar meer in de fase waarin we de eigen broek moeten ophouden omdat het niet meer gaat om startinvesteringen maar om bijvoorbeeld de verzekeringen van de middelen die nu tot onze beschikking zijn.

Stichting Moestuin de Haar is een ANBI-stichting, dit willen we bij de mensen die enthousiast zijn over de tuin meer duidelijk maken. Zo hopen we meer donaties te krijgen vanuit mensen die 5 jaar doneren en door de ANBI-status een belastingvoordeel kunnen halen, dat worden dan onze vrienden.

Maar nog meer is het nodig om partners te vinden die de stichting willen steunen met een jaarlijkse bijdrage van €1000,- of meer.

Voor 2025 is dit een belangrijk focuspunt dus om te zorgen dat Stichting Moestuin de Haar ook financieel gezond blijft en de goede resultaten van de afgelopen jaren kan continueren.

Bovenstaande plan draagt bij aan SDG 17

4. Financiering 2025

Vaste kosten

De stichting heeft jaarlijks een vaste kosten, zoals nutsvoorzieningen, verzekering, OZB, pacht en klusmaterialen, die zij wil financieren vanuit de Vrienden en Partners. De inkomsten van de Vrienden en Partners waren tot in 2024 nog niet toereikend om dat te kunnen doen. Daarnaast zien we dat we zelf steeds meer kosten krijgen omdat slijtage en defecten komen aan de eigendommen van de stichting. Zoals al eerder aangegeven; een aandachtspunt voor 2025.

Projecten

Hieronder volgt een overzicht van de onderwerpen die zijn genoemd in dit Plan van Aanpak met de daarvoor begrote bedragen. Op het moment dat er een fonds of subsidieverstrekker nodig is voor de financiering wordt er een projectplan voor geschreven.

We hebben het afgelopen jaar ervaren dat hierbij meerdere SDG's samen komen waarbij het goed beschrijven van wat we willen met het project en wat dat oplevert positief wordt ontvangen. Verder concretiseren van de plannen kan soms ook pas als we verder in de tijd zijn.

Verfraaien en verbeteren van de entree	€	2.500,-
Tractorstalling	€	750,-
Integreren muurkas	€	1.000,-
Hogedrukreiniger	€	950,-
Vlaggen	€	500,-
Uitgaven voor klimaatadaptatie	€	4.000,-
Vernieuwen en verbeteren aanwezige middelen, metalen bogen	€	1.325,-
Inrichting Noordzijde en biodiversiteit	€	1.000,-
Onvoorzien	€	750,-
Totaal	€	12.775,-

Projecten Leader-POP3 traject

De stichting rond in het eerste kwartaal van 2025 het Europese subsidietraject af met de benodigde verantwoordingen.

Fondsenwerving

Voor de onderwerpen in het Plan van Aanpak wordt een projectplan geschreven. Zeker op het moment dat een financiële bijdrage nodig is. In korte projectplannen staat wat er gerealiseerd gaat worden en waarom gevolgd door een financiële paragraaf. Een projectplan komt dan in de bestuursvergadering. Na goedkeuring gaat er gezocht worden naar de financiering. Als die aanwezig of toegezegd is kan het project gestart worden.

5. Realisatie projecten 2024

Het jaar 2024 was ons lustrumjaar met als kroon op al het (voor)werk de opening van de muurkas in mei. De bouw van de muurkas heeft in de eerste helft van het jaar de nodige tijd en energie gekost van de stichting. Andere kleinere projecten kregen hierdoor minder aandacht en sommige plannen was gewoonweg de tijd niet voor. In combinatie met het feit dat de verantwoording van de Leader bijdrage ook gestart is in dit jaar om al delen van de toezegging op te vragen was het voor het hele bestuur een druk jaar.

Terugkijkend naar onderstaande lijst is er toch heel veel gerealiseerd, of staat gepland te realiseren in eind 2024. Daar zijn we dan ook trots op. Want in 5 jaar tijd is er een prachtige moestuin in ere hersteld.

Het feit dat we in korte tijd zoveel hebben gerealiseerd heeft ook gezorgd dat we dus veel te verzekeren, onderhouden en te vervangen hebben. Daar gaat de aandacht in 2025 dan ook naar toe. Neemt niet weg dat we verwachten ook volgend jaar weer met trots te laten zien wat we wel gerealiseerd hebben.

Kwaliteitsonderwijs – SDG 4

Klaslokaal verbreden

Er is een verbreding gedaan in het 'mooiste klaslokaal van Nederland'. Omdat er steeds vaker gekookt wordt op de tuin is een speciale tafel gebouwd waar je kan koken zonder last van de wind te hebben.

Daarnaast is er geïnvesteerd in het hebben van 'kinderkookgerei' inclusief het goed op kunnen bergen hiervan.

Waardig werk en economische groei – SDG 8

Onderzoeken maatschappelijke en sociale functie

Vanuit Hark je Happy, een initiatief van Momenz uit Stichtse Vecht is er in 2024 gestart met een deelnemer.

Mensen met dementie die nog zelfstandig thuiswonend in samenwerking met, en onder begeleiding van, deze organisatie nemen deel in werkzaamheden in de tuin.

Industrie, Innovatie en Infrastructuur – SDG 9

Gezond gereedschap

Hier zijn grote stappen gezet in 2024. Met de aanschaf van een platte elektrische kar en een elektrische kruiwagen zijn voor de Tuinders de arbeidsomstandigheden sterk verbeterd. Maar het maakt het ook voor de vrijwilliger met minder fysieke kracht mogelijk om een bijdrage te blijven leveren aan de moestuin. Zo kan iedereen meedoen en het sociale contact behouden.

Voor het klusteam is er gereedschap op accu aangeschaft zodat zij makkelijk op de juiste

plek, kunnen klussen. In combinatie met de nieuwe werkbokken is het heerlijk klussen in de hele tuin.

Een bijzondere aanwinst is de nieuwe tractor, een Iseki. Met de aanschaf van een kleine trekker met een aantal 'te koppelen werktuigen', een klepelmaaier, een kiepwagen en een overtopfrees.

De aanschaf hiervan heeft ook bij de tuinders geleid tot de discussie of de teeltbedden 80 centimeter breed bleven of toch 1.20 meter gingen worden. Want de mogelijke wielbasis van de nieuwe tractor moest ook kloppen en daar waren twee opties in. Na testen met vrijwilligers op een stuk teeltbed van 1.20 meter is uiteindelijk de keuze daarvoor gemaakt.

Uiteindelijk geeft dat ook minder looppaden en ander teeltoppervlak. Het effect daarvan gaan we in 2025 beleven.

Water bij de muurkas

Het doel was om een waterpomp te realiseren op zonne-energie bij de muurkas en zo te zorgen voor bewatering. Na overleg met partijen bleek het verstandiger om de bestaande pompinstallatie aan te passen, krachtigere pomp, om zo tot aan de muurkas het water aan te kunnen voeren. Dit advies is overgenomen en uitgevoerd.

Recht van opstal en pachtovereenkomst met Natuurmonumenten

Voor de muurkas was een afhankelijk recht van opstal nodig met Natuurmonumenten. Het was daarom voor beide partijen ook goed om de pachtovereenkomst aan te passen. Stichting Moestuin de Haar heeft nu een overeenkomst voor 15 jaar starten op 1 januari 2025.

Duurzame steden en gemeenschappen – SDG 11

Oude staketsels

Door de bouw van Leidsche Rijn zijn er in het gebied vele kassen verdwenen. Tijdens de bouw is in overleg tussen de Gemeente Utrecht en Natuurmonumenten een aantal kassen gedemonteerd en op de locatie van de moestuin geplaatst. In de jaren voor de bouw van de muurkas is gekeken of die bruikbaar waren voor de nieuwe muurkas. Dat was niet mogelijk in combinatie met de wens voor de historische uitstraling van de muurkas.

Het effect daarvan is dat het nu nog steeds als oud ijzer op de tuin aanwezig is en in de weg begint te liggen voor de verdere ontwikkeling van de Noordzijde van de moestuin. Daarom is contact gezocht met de Gemeente Utrecht, als eigenaar van de staketsels, om deze te laten verwijderen.

Tuinmarkering

De markering van de teeltvakken is tot stand gekomen door gebruik te maken van bordjes die normaal in de manege gebruikt worden. Zo kon er kant en klaar een mooi bordje met de juiste letter worden aangeschaft. Zoals eerder beschreven is er nog wel de wens tot extra aanschaf.

Bij de Kruidentuin zijn er in 2024 mooie bordjes gemaakt met de namen van de kruiden. Er waren houten bordjes maar na verloop van tijd bleven die toch niet goed. Nu zijn er metalen bordjes geplaatst waar de naam van de kruiden in is gefreesd.

Verantwoorde consumptie en productie – SDG 12

Koelunit

De planning was om voor de zomer de koelunit te realiseren. Het verzorgen van de financiën liep echter vertraging op. Daardoor schoof de realisatie de zomer in, een periode waarin de benodigde mensen voor de activiteiten om de koelunit te realiseren niet beschikbaar waren. Zowel derden als eigen klussers. Hierdoor schoof het door naar het najaar. Net voor de ergste regen gereed en de geogste pompoenen van het oogstfeest konden erin.

Leven op het land – SDG 15

Biodiversiteit Moestuin de Haar

In het werk en de daarbij behorende dagelijkse keuzes van de tuinders is het denken aan de biodiversiteit een proces wat ingebed is. Het voelt voor de tuinders dan ook niet als een 'extra activiteit'. Voor de stichting voelt dit anders. Het inrichten van de laatste open delen van de tuin vraagt om aandacht en keuzes. Samen optrekken, deels vanuit wat je doet en deels met verbijzonderde aandacht, zo is in het najaar van 2024 gekeken naar wat de mogelijke inrichting kan zijn. Realisatie volgt in 2025.

Partnerschappen om doelstellingen te bereiken – SDG 17

Bedrijfsbedrijvigheid

We wilden bedrijfsbezoek gaan faciliteren, die wil was er maar de zoektocht is dan hoe je een 'uitje' op de moestuin realiseert. Werken en/of leren in de moestuin en versterken van het team op één of twee dagdelen. Het is een zoektocht hoe je dat organiseert maar zoals met vele zaken op de tuin; we beginnen klein, het krijgt aandacht en het gaat groeien.

